

Het verhaal van Esseghem (25)

Rik Coolsaet

Er was eens een kasteel...

Het had geen slotgracht, geen torentjes en geen kantelen. Het kon zich niet meten met Versailles of Chambord. Maar voor iedereen was het een kasteel: 'Kasteel Esseghem'.

Het verhaal begint bij Emile Delattre. Een welgestelde Brusselaar, al weet niemand vandaag nog hoe hij precies aan zijn fortuin kwam. Zijn familie had wortels in Brussel en Henegouwen, maar Delattre zelf kiest in 1866 voor Jette. Daar groeit hij uit tot een vooraanstaand inwoner: gemeenteraadslid, voorzitter van de kerkfabriek en een gulle schenker. Dankzij zijn financiële steun komen onder meer de nieuwe Sint-Pieterskerk (aan het huidige Kardinaal Mercierplein) en de Franstalige jongensschool '*Institut Saint-Pierre*' in de Léon Theodorstraat tot stand. Als blijk van waardering voor zijn inspanningen in de parochie ontvangt hij een hoge pauselijke onderscheiding.

In 1881 koopt Delattre een buitenverblijf in de Esseghemstraat. Het landhuis, een eeuw eerder opgetrokken door de familie Libotton aan de rand van het oude gehucht, laat hij slopen. Op dezelfde plek verrijst zijn statig herenhuis, omringd door een siertuin, twee verwarmde serres en een boomgaard. 'Kasteel Esseghem' is geboren.

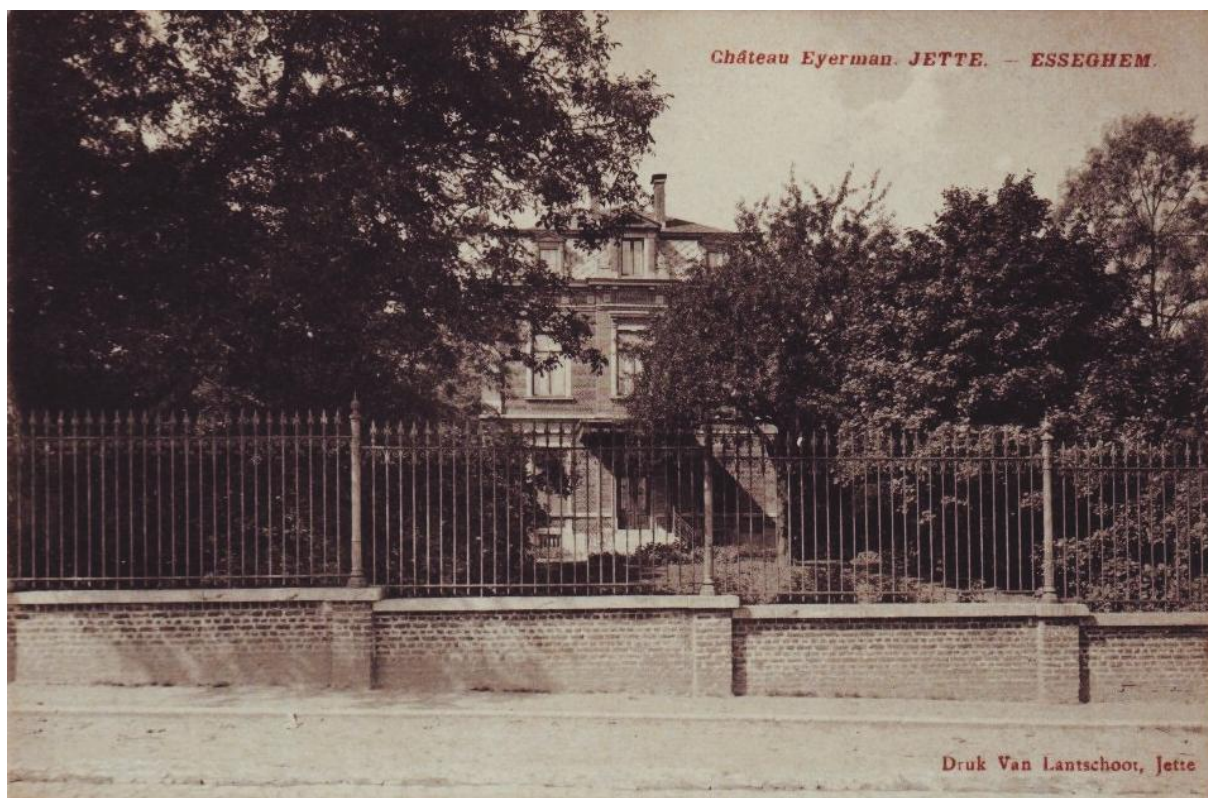
Emile overlijdt in 1907 in zijn kasteel. Het domein komt in handen van zijn familie. Via zijn nicht belandt het bij Paul Dansette, een invloedrijk bankier uit Brussel. Het kasteel krijgt een nieuwe naam: 'Villa Dansette'. Toch zal geen enkel familielid er zelf wonen. In de jaren die volgen, wordt het achtereenvolgens verhuurd aan verschillende bewoners, onder wie de Dendermondse advocaat Jules Eyerma.

Maar ook dat hoofdstuk is van korte duur. In 1920 beslist de familie Dansette om het kasteel van de hand te doen. De gemeente is geïnteresseerd, want ze is op zoek naar gronden voor een gemeentelijke schoolgroep in de Esseghemwijk. Het project is ambitieus: naast 8 klassen voor meisjes en 10 voor jongens komen er turnzalen, vergaderlokalen, een bibliotheek, een bioscoop- en projectiezaal, houtbewerkingsateliers, naaiklassen, keukens, wasplaatsen, douches en ruime speelplaatsen. Er komt ook een klokkentoren – een opvallend detail, want zulke torens horen in die tijd vooral bij kerken en kloosters.

In 1921 hakt de gemeente de knoop door. Ze koopt het kasteel, de omliggende gronden en ook nog enkele aanpalende werkmanshuisjes. Samen vormen ze een terrein van ongeveer één hectare.

Architect Camille Damman ontwerpt een complex in typische art-decostijl. In afwachting van de oplevering van de nieuwe school krijgen de eerste leerlingen les in het kasteel. Houten legerbarakken zorgen voor extra lokalen. In april 1929 opent School 4, de huidige Nederlandstalige basisschool Vande Borne. De jongens verhuizen naar het nieuwe gebouw, terwijl de meisjes voorlopig les blijven volgen in het kasteel. Die situatie duurt slechts enkele jaren. In 1933 beslist de gemeente het kasteel te slopen en plaats te maken voor een tweede schoolgebouw. Op 1 september 1937 nemen de eerste leerlingen hun intrek in School 5, vandaag de Franstalige basisschool Jacques Brel. Een jaar later is het gebouw volledig afgewerkt en volgt de officiële inhuldiging. Opvallend: ze bevat douches waar ook de omwonenden gebruik van mogen maken – wat geen detail is in een tijd waarin nog maar weinig woningen een eigen badkamer bezitten.

Uit het straatbeeld is Kasteel Esseghem helemaal verdwenen. Alleen oude postkaarten blijven over...

Château Eyerman. JETTE. — ESSEGHEM.

Druk Van Lantschoot, Jette

Éditeur Van Lantschoot. Jette

Jette St. Pierre. Château d'Essegheem.

Etudes des notaires TAYMANS & CLAES,
place du Petit-Sablon, 7, et rue du Trône, 2,
à Bruxelles.

VENTE PUBLIQUE

Le jeudi 3 février 1921, en la salle des
ventes, rue Fossé-aux-Loups, 38, à l'heure qui
sera indiquée au bulletin officiel :

COMMUNE DE JETTE-SAINT-PIERRE

BELLE PROPRIÉTÉ

de ville et de campagne, avec dépendances et
maisons ouvrières, située rue Essegheem, 101
à 113, contenance totale de 99 ares 50 centia-
res. Divisée en 12 lots.

Paumés :

Lots 1, 4, 5, 6, 7 : 90,000 francs;

Lots 9, 10, 11, 12 (maisons) : 31,100 francs;

Lots 2, 3, 8 (terrains) : 13,000 francs.

Jours de visite : lundis et vendredis, de 9 à
12 heures.

Renseignements chez les dits notaires. (6338)

L'Indépendance belge, 30/1/1921